

SAMRÅDSUNDERLAG

Örndalen Exploatering AB

2016-10-04

Information gällande vattenmagasin för snötilverkning

Skorvdalen, Härjedalens kommun

Sweco Environment AB

Håkan Lindroth

Sweco
Bangårdsgatan 2
Box 553
SE-831 34 Östersund, Sverige
Telefon +46 (0) 63 685 50 00
Fax +46 (0) 63 685 50 10
www.sweco.se

Sweco Environment AB
Org.nr 556346-0327
Styrelsens säte: Stockholm

Håkan Lindroth
Civilingenjör
Östersund
Telefon direkt +46 (0)636 85 50 60
Mobil +46 (0)706 89 12 79
hakan.lindroth@sweco.se

1 Inledning

Skorvdalen är ett obebyggt skogsområde i syd- och västsluttning vid Skorvans dalgång. Området ligger i dalgången närmast Björnrike. Det är enligt Härjedalens kommuns översiktsplan planerat för turism, men ännu inte bebyggt. Det finns sedan tidigare en upprättad detaljplan för området som kommunfullmäktige i Härjedalen antog 2013-06-12. Planen har därefter ändrats och omfattar nu 5600 bäddar.

Örndalen Exploatering AB (nedan kallad bolaget) avser nu att bygga ut området för turism med alpin inriktning enligt gällande översiktsplan och gällande detaljplan. Det finns numera två alternativa utformningar av anläggningen. Det ena förslaget innefattar skidområden på båda sidor om Skorvan, det andra och lite mindre förslaget innefattar enbart skidområden på den västra sidan av Skorvan.

Allt boende ligger i så kallat "ski in/ski out-läge" för att i största möjliga mån undvika biltrafik inom området. Basinriktningen ligger på utförsåkning men även andra vinter- och sommaraktiviteter kommer på sikt att utvecklas, till exempel kanot, cykel och golf.

Bolaget avser nu att söka tillstånd enligt 9 kap miljöbalken för anläggningen som sådan och för den delen har samråd genomförts.

För att möjliggöra skidåkning under hela vintersäsongen med rådande snöförhållanden är snöläggning med snökanoner en förutsättning. Därför avser bolaget att anlägga ett vattenmagasin på Nipfjället där vatten kan samlas upp för att sedan användas för snöläggning. För att försäkra sig om tillgång på vatten avser även bolaget att söka tillstånd för att ta vatten ur Skorvan för snöläggning.

Ett samråd har redan genomförts för ansökan om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken men det har därefter uppmärksammats att samrådet behöver kompletteras varför detta samråd nu genomförs

Områdesbeskrivning

Skorvdalen tillhör Härjedalens kommun som i stort sett är detsamma som landskapet Härjedalen med något undantag. Kommunen är Sveriges, till ytan, femte största kommun men med endast knappa 11 000 invånare. Närmaste större samhälle från Skorvdalen är Vemdalen (ca 10 km) med cirka 500 invånare. Vemdalen är centralort i skidturistområdet med de mindre samhällena Vemdalskalet och Björnrike runtomkring. Skorvdalen, där exploateringen skall äga rum, ligger i dalgången direkt öster om Björnrike.

Skorvdalsfjällets högsta punkt är på 1009 m och marken i de högre områdena utgörs främst av kalvfjäll med bitvis blockig terräng. Nedåt dalen ökar först björkbestånden för att sedan successivt övergå till gran- och tallskog. Längst ned i dalgången rinner Skorvan som är en vacker och livlig skogsbäck, rik på både estetiska och ekologiska värden. Längs med Skorvan finns en rik flora med mossor och kärlväxter och bäckmiljön är bitvis trolsk med äldre grova träd beväxta med hänslav.

Riksintressen,

Skorvdalen omfattas av MB 4 kap 1-2 §§, ett så kallat riksintresse med geografiska bestämmelser, där fjällvärlden ingår. I detta område ska enligt miljöbalken turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt "beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön". Hela Skorvdalen med omkringliggande fjäll utgör riksintresse för rennäringen. Inga naturreservat, Natura 2000-områden eller andra skyddade områden finns inom det berörda området.

Strandskydd, miljö kvalitetsnormer

Skorvan med biflöden omfattas av generell strandskydd på 100 m. Strandskyddets syfte är att värna om naturmiljön och friluftslivet och innebär att utan erhållen dispens får inga byggnader uppföras inom 100 m från en sjö eller ett vattendrag.

Veman ska uppnå miljö kvalitetsnormen god ekologisk status år 2015. Redan 2009 uppfyllde Veman god status och det bedöms inte finnas någon risk att normen inte kommer att kunna uppnås framöver. (Miljö kvalitetsnormer som avser perioden 2009–2015 gäller fortfarande eftersom regeringen nu prövar åtgärdsprogram för vatten för kommande sexårsperioden). Enligt fiskevårdsområdesföreningen finns dock vissa problem med igenväxning på grund av torvbrytning i området. För Skorvan finns inga miljö kvalitetsnormer fastställda.

2 Vattenbehov

Skidanläggning

Bolaget avser att anlägga en ny skidanläggning med liftar i Skorvdalen. Skidytan kommer att omfatta skidområden med en total area av cirka 100 ha (blir mindre om Östra delen ej byggs). Anläggningen kommer att byggas i etapper där västra Skorvdalen först kommer att byggas ut. I en senare etapp anläggs skidbackar och lift i östra Skorvdalen.

Som väderförhållandena ser ut i dagsläget är snöläggning en grundläggande förutsättning för att kunna driva en sådan skidanläggning i Härjedalen på ett kommersiellt hållbart sätt. Med kommersiellt hållbart menas att kunna hålla anläggningen öppen och kunna erbjuda bra skidåkning under hela vintersäsongen. Bolaget ansöker därför om tillstånd för att vidta de åtgärder för att få tillgång till stora volymer vatten i syfte att tillverka snö med hjälp av snökanoner.

3 Förslag

Vattenmagasin

Utbyggnaden kommer att ske etappvis där skidsystemet väster om Skorvan först kommer att byggas ut. Den planerade liften och nedfarterna i den östra delen av Skorvdalen byggs om så blir aktuellt i en senare etapp. Bolaget vill kunna tillverka tillräckligt mycket snö för att kunna snölägga cirka 90 % av den totala skidytan när området är fullt utbyggt. För att kunna göra det bedömer bolaget att de behöver tillgång till cirka 375 000 m³ vatten. I det fall den östra delen av Skorvdalen undantas uppgår behovet till cirka 300 000 m³ vatten.

För att få tillgång till hela volymen planerar bolaget att anlägga ett vattenmagasin högt upp i skidsystemet. Genom att samla upp vatten högt i terrängen istället för att pumpa det ur vattendrag lägre nedströms vinner man energi. Även om en del vatten behöver pumpas upp till dammen är det mer energieffektivt att pumpa upp vatten till magasinet med ett lägre tryck under en längre tid för att sedan "släppa ut" vattnet från magasinet. Magasinet säkerställer att vatten alltid finns tillgängligt, även under perioder då flödena i vattendragen är små.

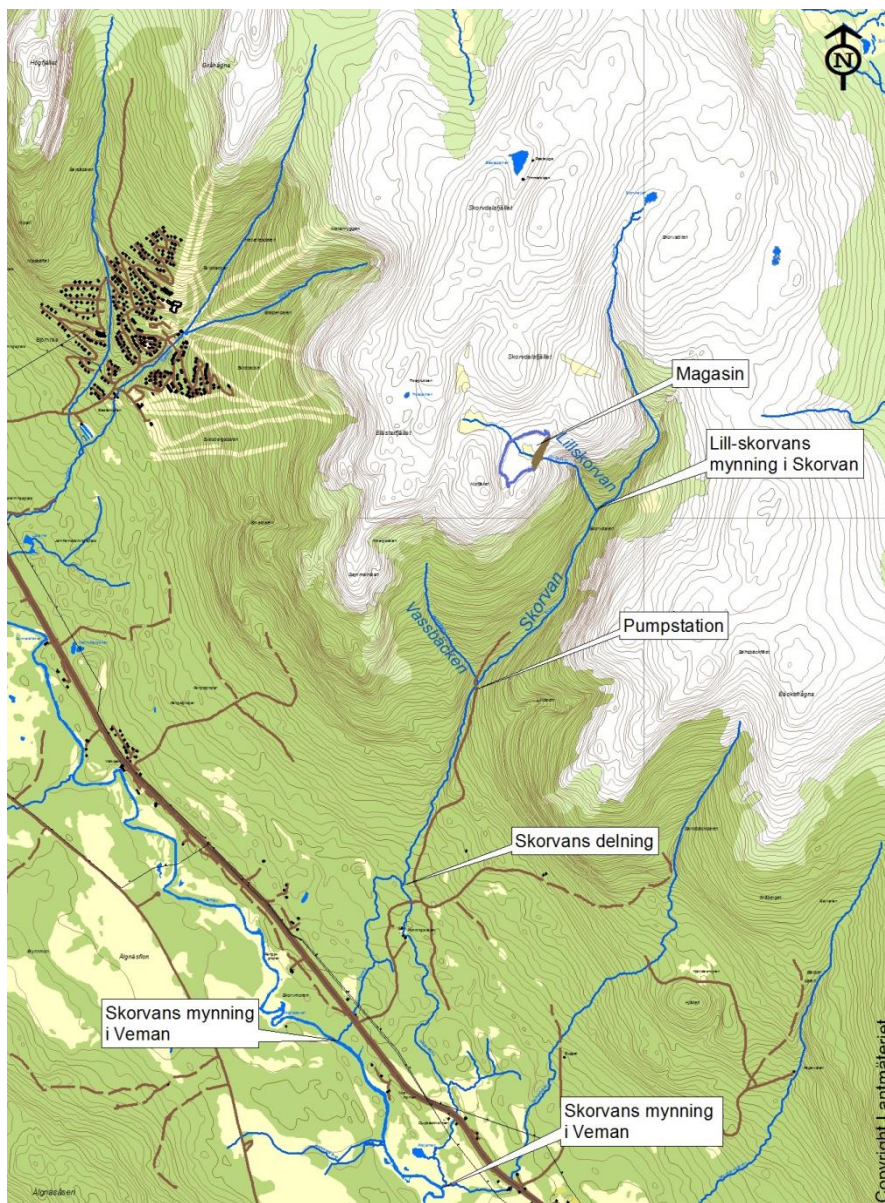

Bild 1. Dammen planeras till en myr där Lillskorvan bildas.

Magasinets utformning

Vattenmagasinet planeras till en svacka på kalvfället, ca +890 m.ö.h. Lill-Skorvan bildas i denna dalgång och uppträder i området delvis som en samlad bäck men bitvis som diffust flöde.

Genom att avrinningen från svackan däms upp med hjälp av en dammvall kommer svackan att fyllas med vatten. Vid snöläggning töms magasinet genom två ledningar som går genom dammen. Det mesta av vattnet når pistområdet och snöläggningssystemet via självfall.

Dammen byggs som en jordfyllningsdamm med ett tätt geomembran av polyeten på uppströmsslänten av dammvallen. Detta sätt att bygga dammar har framför allt tillämpats på avfallsdammar i Sverige. Utomlands byggs även större dammar enligt denna princip och på senare år har liknande konstruktioner anlagts i Sverige.

Svackan schaktas ur och dammen grundläggs på berg och morän. För att säkerställa fullgod täthet i berggrunden kommer så kallad injektering att utföras vilket förenklat betyder att man under tryck fyller sprickor i berggrunden med betong via borrade hål. Totalt kommer dammen att rymma 350 000 m³ vatten. För att bygga dammen krävs ca 50 000 m³ massor.

Byggnadsmaterial kommer att transporteras via en ny väg som bolaget avser att anlägga på Nipfjället.

Vattenuttag ur Skorvan

Beräkningar visar att nederbörd och tillrinning från omgivande mark med stor sannolikhet kommer att vara tillräckligt för att fylla dammen. För den etablering som är aktuell i detta skede bedöms dammens volym på 350 000 m³ vara tillräcklig för de ytor som ska snöläggas. En senare utbyggnad av skidanläggningen med fler skidbackar ökar behoven av vatten för snöläggning. Totalt bedöms behovet uppgå till ca 375 000 m³ när skidsystemet är fullt utbyggt. Därför avser bolaget att söka tillstånd för att vid behov även ta ut ca 50 000 m³ från Skorvan. Intagsanordningen som installeras i Skorvan kommer att bestå av ett pumphus med en eller flera pumpar, en brunn och en intagsledning.

4 Naturvärden

Befintliga förhållanden

Skorvan med biflöden

Skorvan rinner upp från Skorvdalsfjället och Skorvkällan med intilliggande myr och rinner sedan i botten av Skorvdalen mellan Skorvdalsfjället (Nipfjället) och Gråberget. Strax norr om Rönningvallen delar den sig och bildar två bäckar som förenar sig med Veman några km söder om Rönningvallen. Från Skorvdalsfjället sydostsida ansluter 2 biflöden, Lillskorvan och Vassbäcken, som avvattnar några mindre myrar.

Bild 2. Övre delen av Lillskorvans dalgång ner mot Skorvan.

Skorvan är en vacker och livlig skogsbäck med stenbädd och relativt hög fallhöjd som skapar livliga forsar. Miljön kring bäcken är bitvis trolsk med äldre grova träd och en rik flora med mossor och kärlväxter. På några kortare sträckor förgrenar den sig och då längs kortare sträckor (10-tals meter). Ibland faller bäcken trappstegvis, ofta med 0,5-2 m djupa hålor nedanför de små fallen. Bäckens rikligt syresatta vatten, mossbeväxta stenar och många djuphålur skapar en fin miljö för insekter som sländor. Söder om Rönningvallen flyter den lugnare, meandrar och förgrenar sig något. Omgivande terräng är låglänt och översvämmas på våren med kvarlämnade stillastående vattensamlingar. Skorvan mynnar ut i Veman på södra sidan av väg 514.

Enligt länsstyrelsens vatteninformationssystem (Viss) uppnår Veman redan idag god ekologisk status samt god kemisk status (exklusive kvicksilver). Det bedöms inte finnas någon risk för att god ekologisk eller kemisk status inte ska kunna uppnås framöver. Den miljö kvalitetsnorm som gäller är att Veman ska hålla god ekologisk status år 2015. Denna norm gäller alltså pga regeringens pågående prövning av åtgärdsprogram för vatten. Inga uppgifter finns för Skorvan. Enligt Vemdalens fiskevårdsområdesförening hyser inte Skorvan fisk som ger den betydelse ur fiskesynpunkt. Det kan eventuellt förekomma harrlek i den nedersta delen mellan Veman upp till väg 514 men inte högre upp.

Skogliga naturvärden och fåglar

Skorvdalen har inventerats med avseende på naturvärden och resultaten redovisas i den miljökonsekvensbeskrivning som bolaget tagit fram för den planerade bebyggelsen samt skidområden. Området består till stor del av produktionsskog med inslag av äldre skog där de högre naturvärdena främst finns knutna till den äldre skogen. Längs efter Nipfjällets sydsluttning

6 (7)

SAMRÅDSUNDERLAG
2016-10-04

består skogen av luckig äldre granskog med inslag av björk. Närmare trädgränsen ökar inslaget av björk, träden blir lägre och skogen glesare. Marken blir stenigare och magrare. Några mindre myrar finns, men markvegetationstypen är övervägande av blåbärstyp på frisk mark. Spår av eld visar att området varit utsatt för brand. Kring Vassbäcken finns en rik flora med högrörter och andra örter. Närmast Skorvan uppströms Vassbäckens utlopp finns äldre skog närmast bäcken. Spillkråka och större hackspett har observerats vid Skorvan. De grova träden längs bäcken har hackmärken efter hackspettar som visar att fåglarna söker föda i området. Lavskrika som är nära hotad och omfattas av Natura 2000-arbetet, observerades flera gånger vid inventeringen. Arten föredrar äldre lavrika skogar. Tjäder stöttes upp i tallskogarna på båda sidorna av Skorvan.

Kungsörn

Bolaget har låtit göra två st kungsörnsinventeringar som visade att det finns ett kungsörnsrevir inom aktuellt område. Reviret har tre kända boplatser och där Projekt Örmdalens lokalisering är i Skorvdalen, mitt mellan de tre kända boplatserna med ett avstånd av en km eller mer från samtliga boplatser. Avstånd från vattenmagasinet till närmsta örnbo är ca 700 m. Utifrån storleken på de äldre bona är det troligt att de använts vid många tidigare häckningar. För mer information se MKB för prövningen enligt 9 kap.

5 Miljöpåverkan

Inga högre naturvärden har identifierats i läget för dammen och med rätt åtgärder mot grumling och generella skadeförebyggande åtgärder kommer den att kunna byggas utan större påverkan på omgivande mark och vatten vilket även gäller under byggskedet. Tack vare det skynda läget bakom Nipfjällets topp kommer den endast vara synlig från de närmsta fjälltopparna.

Vattenmagasinet med intagsledning kommer inte att påverka rennåringen på något betydande sätt, däremot kommer den nya skidanläggningen med tillhörande boende att ta mycket mark i anspråk vilket kommer att minska arealen betesmark.

Den arkeologiska utredningen som genomförts visar inte på några fornlämningar eller andra typer av kulturhistoriska lämningar inom området.

Den planerade vattenverksamheten bedöms inte påverka de örnar som förekommer i Skorvdalen. Magasinet/dammen ligger inte i närheten av de lokaliserade bona och verksamheten i sig medför ingen betydande aktivitet i området förutom under byggskedet. Byggskedet kan dessutom styras i tid för att begränsa eventuell påverkan på örnarna.

Sammantaget kommer Skorvan och Lillskorvan att påverkas mest av åtgärderna. Flödet till Lillskorvan kommer förutom när dammen är full att strypas. Dammen bedöms vara full från snösmältningen till slutet av oktober. Ett mindre flöde kommer att finnas i Lillskorvan även under resterande tid av året genom att vatten rinner till nedströms dammen.